

6595
GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS-NIEUW-GUINEA

AFDELING ZUID NIEUW-GUINEA

AFDELINGSKANTOOR

ag.

Uw kenmerk

N.B. telegraf Baka 25/8/62

29/8

ag → Mr. W. J. M. ...
e ... in ...
Merauke

A A N :
De Directeur van Binnelandse
Zaken
te
HOLLANDIA

Uw kenmerk

Uw brief van

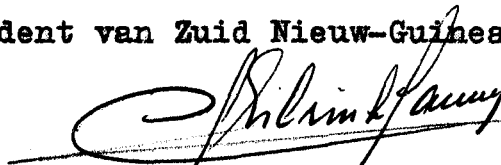
Ons kenmerk
926/**ZEER GEHEIM**

Datum 25 augustus 1962

Onderwerp Dagrapporten.

Ten verfolge op mijn schrijven van 20 dezer, nr. 925/**ZEER GEHEIM** heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierbij te doen toekomen de dagrapporten van 21 augustus t/m 25 augustus 1962.

De Resident van Zuid Nieuw-Guinea,

(Mr. F. R. J. Eibrink Jansen.)

c.c.: Z.E. de Gouv.
Costring
H.C.V.D.
P.G.
Garn. CDT Merauke.

Model A

DAGRAPPORTE.

dinsdag 21 augustus 1962

I. Doordringen van para's omgeving stad.

Heden meldden zich tegen 08.45 uur de eerste parachutisten te Merauke hetgeen onder de diverse bevolkingsgroepen wel enige onrust verwekte. Voorman der Marinds Benjamin Gebze wilde de vijf para's, die zich overigens zeer correct en rustig gedroegen maar liefst direct te lijf gaan „untuk bunuh sadja”. Hij en ook anderen begrijpen niets van het feit dat deze „vijanden” thans gewapend de stad mogen binnenkomen en met egards worden behandeld. Men blijkt echter nog steeds vatbaar voor onze uitleg van de zaak hoewel steeds meer overredingskracht nodig is. Prompt melden zich ook weer een aantal R.M.S.-ers met de verklaarbare twijfel in hun hart, thans vermengd met gevoelens van angst om wat deze loslopende en gewapende para's hen zullen aandoen.

Kleine samenscholingen zijn er de bewijzen van dat de komst der para's niet onopgemerkt aan de bevolking voorbijgaat.

Van de zijde der Moejoe's kwam nog geen reactie, misschien omdat hun impulsieve voorman Tamberan thans in Hollandia vertoeft op „Orientaliereis”.

Aloysius Gebze, zojuist teruggekeerd uit Hollandia van N.G.R.-vergadering, beijvert zich zeer om de bevolking vertrouwd temaken met de nieuwe situatie. Door de voorlichting worden stencils in omloop gebracht waarin wordt gewezen op het belang dat „de Papoea's op hun posten blijven en niet „Poelang Kampong sadja, een streven dat meer en meer aan de dag treedt, bijvoorbeeld onder de politie en het bestuurspersoneel.

Molestaties van personen (Keiezen, een Timorees) worden gemeld, doch zijn vooralsnog van minder ernstige aard en voornamelijk te wijten aan nozemjeugd die de kans schoon ziet onrust te veroorzaken.

De toestand wordt (nog) volkomen beheerst door Bestuur en Politie, doch voortdurende waakzaamheid en tijdig ingrijpen op kritieke momenten alsmede voortdurende intensieve voorlichting blijkt meer en meer geboden.

Teneinde incidenten gedurende de nachtelijke uren te voorkomen werd de para's geadviseerd zich tot de aankomst van de grote groep van kapitein Bennie (circa 100 man op een afstand van 2 dagmarsen van kampong Koepruk) te Koepruk te installeren. Een grote groep zal zich makkelijker zelf kunnen bewaken dan een groepje van 5 man.

II. Optreden/stemming civiele gezagsapparaten.

Om orde, rust en veiligheid te kunnen waarborgen werden samenscholingen van meer dan vier personen verboden. Het zijn vooral de jongeren, zowel Keiezen als R.M.S.-ers die in groepen provocerend optreden of passerende andersgezinden uitjouwen of naroeppen, hetgeen direct reacties opwekt die uitlopen op handtastelijkheden.

DAGRAPPORTEN.

woensdag 22 augustus 1962

I. Doordringen van para's omgeving stad.

Met het verdwijnen der para's keert de rust allerwege weer. Hier werd dankbaar gebruik van gemaakt om de verschillende heet-hoofden eerst persoonlijk en daarna gezamenlijk de bestaande en komende situatie nog eens duidelijk te maken en hen er op te wijzen dat met ongeregelde heden niemand gebaat is. Gewezen werd op het feit dat ongeacht of men het eens is of niet met het te Washington gesloten accord, de mensen in Merauke daar niets aan kunnen veranderen en dat verzet middels geweld vechten tegen windmolens betekent. Het verhaal van Don Quichot werd door de Resident toegelicht en getrokken in het huidig tijdsbestek. Het voorbeeld werd door alle groepen begrepen en beloofde men zich in het vervolg rustig en waardig te gedragen.

Des middags vertrokken de Heren Brugsma (journalist) en Ubbink (voorlichtingsambtenaar) naar Koepruk om aldaar foto's te maken en gesprekken te voeren met de parachutisten.

Van deze parachutisten (totaal 14) waren er reeds 5 eerder in Merauke geweest, doch teruggekeerd om aan de overige para's (ongeveer 100 man onder Kapt. Bennie, welke op twee dagmarsen afstand van Koepruk) te melden, dat zij ongehinderd de stad konden binnentrekken. In Koepruk bleek een tiental para's te zijn achtergebleven, die zich rustig in een door de K.L. Luitenant Vermeulen aangewezen bivak aan het uiterste einde van de Kampong bevonden. De ontmoeting met de para's verliep bijzonder hartelijk en goedwillig. Zij zeiden blij te zijn met de vrede en wilden graag de Papoea's geruststellen.

Daartoe werd een groep gevormd bestaande uit 3 para's o.l.v. sergeant Sartono, twee man K.L. o.l.v. Lt. Vermeulen, de Indonesische Kepala van Koepruk en bovengenoemde Heren. Beide partijen voerden hun wapens mede. Een 50-tal Papoea's waren o.l.v. hun Kepala reeds verzameld in de aangrenzende Papoea-kampong Koeper. De para's begonnen meteen sigaretten uit te delen en onderhielden zich op bijzonder beminnelijke en toch zelfverzekerde wijze met de Papoea's, die er wat vreemd tegenover stonden doch al gauw meelachten om de grapjes van de para's.

Sartono begon meteen een lesje in bestuursvoering weg te geven. Hij zei, dat men gewoon door moest werken, niet bang zijn, en de Indonesiers als hun vrienden en broeders moesten beschouwen. Ze moesten maar vast beginnen met de kampong schoon te maken en gaten te graven om al het vuil in te gooien!! Soekarno en Koningin Juliana waren het nu met elkaar eens geworden en ook de Nederlanders en de Indonesiers zouden weer vrienden worden. Van de zijde der Papoea's kwam weinig wederwoord, doch ook de gevoelens van vijandigheid of wantrouwen waren niet merkbaar. Het lijkt erop of dit alles ver boven hun bevattingsvermogen gaat. Men is dankbaar voor de sigaretten en zwijgt of knikt meer of minder vaag ter instemming op de vriendelijke woorden van de para's. Als de „kenningsmakingsgroep" weer vertrekt blijken de papoea's kennelijk wat verbaasd, doch ook gerustgesteld achter te blijven.

II. Stemningsbeeld verschillende bevolkingsgroepen.

De Chinezen blijven pogingen in het werk stellen om te vertrekken.

Tien gezinnen stuurden het volgend telegram aan Z.E.de
Gouverneur:

Gouverneur Hollandia.

Blijkens recente radioboodschap bekend gemaakt dat ook zij
geen overheidsperoneel zijnde in aanmerking kunnen worden
gebracht voor evacuatie naar elders indien zij langer dan
tien jaar htl vertoeven en op één of andere wijze zich ver-
dienstelijk hebben gemaakt tbv wederopbouw stop
op grond hiervan verzoeken bericht of wij groep tien gezinnen
chinese landaard eveneens hiervoor in aanmerking kunnen wor-
den gebracht stop

Allen hier geboren grootgebracht en particulier werkzaam stop
Gevoelen ons loyaal tav Nederland stop

Namdes voornoemde groep

LieKoiFie Nigimy Merauke.

DAGRAPPORTEN.

donderdag 23 augustus 1962.

I. Para's.

Vanuit Hollandia arriveerde de heer Gerritsen van de N.T.S. om televisieopnamen te maken van de te Koepruk gelegerde para's. Met hen arriveerde de verslaggever Otto Kuyk van het dagblad „de Telegraaf“.

Gezamenlijk begaf men zich om 15.00 uur naar Koepruk na eerst enkele opnamen gemaakt te hebben van de concentratieplaats der para's aangewezen Oostpolder.

Om de stemming der Marinds uit het aan Koepruk grenzende Marinddorp Koepur weer te geven is het woord „verslagenheid“ het geeigende woord.

Het definitieve vertrek van de aldaar geboren enige Chinese tokhouders „Katjong“, de vraagbaak en de leverancier der Marinds, vervult de dorpsbewoners met droefheid en ongerustheid. De para's worden getolereerd, maar meer ook niet.

DAGRAPPORTEN.

vrijdag 24 augustus 1962

In een bijeenkomst met alle voormannen van de verschillende bevolkingsgroepen werd nogmaals de huidige en de toekomstige situatie besproken en nadrukkelijk gewezen op het grote belang orde, rust en veiligheid te handhaven.

Na de belofte dat zij alles in het werk zouden stellen om incidenten te voorkomen beloofde de Resident te zullen overwegen om de avondklok op te heffen en in bewaring genomen geweren der Indoneziërs terug te geven.

DAGRAPPORTEN

zaterdag 25 augustus 1962

I. Para's.

De B.A. Monim, districtshoofd Merauke deelde mede bericht te hebben ontvangen van het dorpschouf Sota, dat 23 dezer drie para's uitgeweken waren over de australische grens en gevangen genomen zouden zijn door een australische politiepatrouille in het australische dorp Moje.

De mededeling van de B.A. werd door de Resident als zodanig doorgetelefoneerd aan zijn ambtgenoot te Daru.

11.00 uur arriveerden twee U.N.O. vertegenwoordigers. Ze zullen in het gouvernementshotel ondergebracht worden (neutraal terrein).

II Optreden civiele gezagsapparaten

Naar aanleiding van de bespreking met de voormannen van de verschillende bevolkingsgroepen werd door de Resident besloten de avondklok op te heffen en de geweren terug te geven aan de Indonésiers. Als voorwaarde werd gesteld, dat bij het eerste incident de avondklok zal worden ingesteld voor alle bevolkingsgroepen en ook de geweren van de Papoea's ingenomen zullen worden.

III Stemningsbeeld ambtenaren.

De ambtenaren bij de Arka verzonden het volgende telegram:

Hoofdbestuur Arka carnegielaan 11 den Haag
tav mr. boekraad wensen hierbij tot uitdrukking te brengen grote onrust en verontwaardiging van ambtenaren te merauke wegens aaa uitblijven definitieve uitspraak van regering vwb tijdstip van verlies bestemming bbb onbekendheid met tijdstip en mogelijkheid van vertrek uit ng ccc uitblijven inwerkingtreding wet bijstandkorps ddd uitblijven garanties loyale nietnederlanders stop verzoeken u met alle kracht en middelen bij regering aandringen op ad aaa 1 oktober 1962 ad bbb op of zo spoedig mogelijk na 1 oktober 1962 doch in elk geval voor vertrek van nederlandse militairen en tijdige voorbereidingen om bedoeld vertrek uitvoerbaar te maken ad ccc zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 1 september 1962 ad ddd volledige garanties voor veiligheid en vertrek uit ng stop uitblijven van positieve uitspraken ivm explosieve toestand te merauke hoewel uiterlijk rustig kan fatale gevolgen hebben stop voorlichting verzwijgt en verdraait feiten stop vertrouwen in regering vermindert snel stop refereren aan uitspraak van ze bot januari 1962 merauke dbpt vertrek beter een maand te vroeg dan een seconde te laat stop verzoeken aan bovenstaande ruime bekendheid te geven

bestuur arka merauke.